

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (مرحله چهارم)

شماره مسلسل: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳۲

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۴/۰۳

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی
دیوان عدالت اداری
(مرحله چهارم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۲/۱۰

کد گزارش: ۱۴۰۲۰۴۰۳۲

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۲/۲/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (مرحله چهارم)

درباره‌ی مصوبه

طرح «اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری»، در تاریخ ۱۴۰۱/۳/۲۹ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسات متعدد، برخی مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص داد. سپس مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۹/۱۶، اصلاحاتی را در مصوبه اعمال کرد و مصوبه‌ی مرحله‌ی دوم را به شورا ارسال کرد. شورا بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده را در دستور جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۷ قرار داد، اما همچنان برخی از مواد آن را واجد ابهام و اشکال دانست.

مجلس شورای اسلامی مجدداً در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۵ اصلاحاتی را در مصوبه اعمال کرد و مصوبه‌ی اصلاح‌شده را به موجب نامه‌ی شماره ۳۴۲/۱۰۶۷۲۹ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان پس از بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۸، همچنان برخی از مواد مصوبه را مغایر با قانون اساسی دانست. مجلس شورای اسلامی در راستای اعمال اصل (۱۱۲) قانون اساسی، با اصرار بر مصوبه‌ی پیشین خود، بررسی موضوع را به مجمع تشخیص مصلحت نظام احاله کرد. مجمع پس از بررسی مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳، دو ماده‌ی مورد اختلاف را به تصویب نرساند و نظر خود را در قالب نامه‌ی شماره ۱۰۳۶۹/۰۱۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ به اطلاع رئیس مجلس رساند. در نهایت با توجه به ارتباط حکمی برخی مواد مصوبه با مواد (۱۰) و (۴۴) که به تصویب مجمع نرسید، مجلس شورای اسلامی تصمیم گرفت بار دیگری مصوبه را مورد بازنگری قرار دهد تا اصلاحات لازم با توجه به نظر مجمع در مصوبه لحاظ شود و مصوبه‌ی اصلاحی را در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۱۰ به تصویب رساند و به موجب نامه‌ی شماره ۳۴۲/۹۳۴۶ مورخ ۱۴۰۲/۲/۱۲ به شورا ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی مصوبه‌ی مرحله‌ی چهارم در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۱۳، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود را در قالب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۶۷۰۹ مورخ ۱۴۰۲/۲/۲۰ به رئیس مجلس ابلاغ کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص

طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (مرحله چهارم)»

ماده ۱۰ -

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، در ماده (۱۰) مصوبه:

۱- در صدر ماده، عبارت «در بند (۳) ماده (۱۰) قانون، عبارت «بند (۱)» به عبارت «بند (۱) و تبصره (۴) این ماده» اصلاح و «حذف و عبارت «دو تبصره به عنوان تبصره‌های (۳) و (۴)» به عبارت «یک تبصره به عنوان تبصره (۳)» اصلاح می‌شود.

۲- در تبصره (۱) اصلاحی، عبارت «و تبصره (۴)» حذف می‌شود.

۳- تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۰) قانون حذف می‌شود.]

تبصره (۱) ماده (۱۰) قانون^۱ به شرح زیر اصلاح و تبصره (۲) ماده

۱. ماده (۱۰) قانون فعلی دیوان: «صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است:

۱- رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از:

الف- تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی اعم از وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و

شهرداری‌ها و سازمان تأمین اجتماعی و تشکیلات و نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به آنها

ب- تصمیمات و اقدامات مأموران واحدهای مذکور در بند «الف» در امور راجع به وظایف آنها

۲- رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و

کمیسیون‌هایی مانند کمیسیون‌های مالیاتی، هیئت حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون موضوع ماده (۱۰۰)

قانون شهرداری‌ها منحصرأ از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها

۳- رسیدگی به شکایات قضات و مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مستخدمان واحدها و

مؤسسات مذکور در بند (۱) و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها محتاج ذکر نام است اعم

از لشکری و کشوری از حیث تضييع حقوق استخدامی

تبصره ۱- تعیین میزان خسارات وارده از ناحیه مؤسسات و اشخاص مذکور در بندهای (۱) و (۲) این ماده پس

از صدور رأی در دیوان بر وقوع تخلف با دادگاه عمومی است.

تبصره ۲- تصمیمات و آراء دادگاه‌ها و سایر مراجع قضایی دادگستری و نظامی و دادگاه‌های انتظامی قضات

دادگستری و نیروهای مسلح قابل شکایت در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.»

مذکور ابقاء و یک تبصره به عنوان تبصره (۳) به آن الحاق می‌شود:

صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است:

۱- ...

۳- رسیدگی به شکایات قضات و مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مستخدمان واحدها و مؤسسات مذکور در بند (۱) این ماده و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها محتاج ذکر نام است اعم از لشکری و کشوری از حیث تضييع حقوق استخدامی تبصره ۱- رسیدگی به دعاوی مطالبه خسارت در صلاحیت دادگاه عمومی است. لیکن در مواردی که مطالبه خسارت ناشی از تخلف در اجرای وظایف قانونی و اختصاصی یا ترک فعل از انجام وظایف مذکور از سوی واحدهای دولتی یا دستگاه‌های مذکور در بندهای (۱) و (۲) این ماده و مأمورین واحدها و دستگاه‌های یادشده باشد، موضوع در دیوان عدالت اداری مطرح و شعبه دیوان ضمن رسیدگی به احراز وقوع تخلف نسبت به اصل مطالبه خسارت، و تعیین خسارت وارده اقدام نموده و حکم مقتضی صادر می‌نماید.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار در تبصره (۴) سابق، رسیدگی به تظلمات نسبت به مصوبات، تصمیمات و اقدامات دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت شامل وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و «مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی» و «دانشگاه آزاد اسلامی» را در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار داده بود. شورای نگهبان حکم مذکور را از دو منظر مغایر با اصل (۱۷۳) قانون اساسی شناخت؛ اولاً با توجه به اینکه صلاحیت رسیدگی دیوان را به «مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی» توسعه داده است، مغایر با اصل مذکور است. ثانیاً نظر به اینکه ماهیت دانشگاه آزاد، «غیرخصوصی و غیردولتی» است، توسعه‌ی صلاحیت دیوان به آن دانشگاه نیز مغایر با اصل مذکور است. حال با توجه به اینکه مجلس شورای اسلامی به صورت کلی تبصره (۴) را از این ماده حذف کرده است (پس از اصرار بر مصوبه‌ی پیشین و عدم تصویب تبصره (۴) از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام)، اشکال پیشین شورا در این خصوص نیز منتفی است. دیگر تغییرات مجلس در ماده (۱۰)، ناظر به حذف تبصره (۴) از متن بندها و تبصره‌های این ماده بوده است.

■ نظر شورای نگهبان

ماده (۱۰) موضوع اصلاح ماده (۱۰) قانون، با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

ماده ۱۳ -

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۴) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، در ماده (۱۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۱۳) مصوبه عبارت «در موارد اختلاف در صلاحیت بین شعب و هیئت تخصصی، نظر هیئت تخصصی و» حذف می‌شود.]
ماده (۱۴) قانون^۱ به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:
ماده ۱۴- در موارد اختلاف در صلاحیت، بین شعب بدوی و تجدیدنظر، رأی شعبه تجدیدنظر و در موارد اختلاف بین شعب و هیئت عمومی، نظر هیئت عمومی متبع است.

تبصره - ...

■ دیدگاه عدم مغایرت

با توجه به اینکه مطابق آخرین اصلاحات صورت گرفته در مصوبه، هیئت‌های تخصصی صلاحیت ابطال مصوبات را ندارد و همچون گذشته هیئت عمومی در این خصوص صلاحیت اظهار نظر دارد، اختلاف در صلاحیت بین شعب و هیئت‌های تخصصی قابل تصور نیست و تنها اختلاف در صلاحیت بین شعب و هیئت عمومی متصور است. در نتیجه قانون‌گذار مفهوم «اختلاف در صلاحیت بین شعب و هیئت‌های تخصصی» را از ماده (۱۳) مصوبه حذف کرده است.

۱. ماده (۱۴) قانون فعلی دیوان: «ماده ۱۴- مرجع حل اختلاف در صلاحیت بین شعب دیوان و سایر مراجع

قضایی، شعب دیوان عالی کشور است.»

■ نظر شورای نگهبان

ماده (۱۳) مصوبه موضوع اصلاح ماده (۱۴) قانون، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۱۵-

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱۰) قانون، موضوع ماده (۱۰) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، در تبصره‌های (۴) و (۵) الحاقی به ماده (۱۶) قانون، موضوع ماده (۱۵) مصوبه، عبارت «و تبصره (۴)» حذف می‌شود.]
به ماده (۱۶) قانون^۱ سه تبصره به عنوان تبصره‌های (۳)، (۴) و (۵) به شرح زیر الحاق می‌شود:

تبصره ۳- ...

تبصره ۴- دستگاه‌ها و مأمورین موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون مکلفند هرگونه تصمیم و اقدام قطعی خود را که در مورد اشخاص ذی‌نفع اتخاذ می‌نمایند، به آنها ابلاغ کنند. در مواردی که اشخاص ذی‌نفع تقاضای انجام امر اداری یا خودداری از انجام آن را از دستگاه‌های مذکور

۱. ماده (۱۶) قانون فعلی دیوان: «ماده ۱۶- رسیدگی در شعب دیوان، مستلزم تقدیم دادخواست است.

دادخواست باید به زبان فارسی روی برگه‌های مخصوص، تنظیم شود.

تبصره ۱- پرونده‌هایی که با صدور قرار عدم صلاحیت، از مراجع قضایی دیگر به دیوان ارسال می‌شود، نیازی به تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی ندارد.

تبصره ۲- از زمان تصویب این قانون، مهلت تقدیم دادخواست، راجع به موارد موضوع بند (۲) ماده (۱۰) این قانون، برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج از کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رأی یا تصمیم قطعی مرجع مربوط مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) است. مراجع مربوط مکلفند در رأی یا تصمیم خود تصریح نمایند که رأی یا تصمیم آنها ظرف مدت مزبور در دیوان قابل اعتراض است. در مواردی که ابلاغ، واقعی نبوده و ذی‌نفع ادعای عدم اطلاع از آن را بنماید شعبه دیوان در ابتداء به موضوع ابلاغ رسیدگی می‌نماید. در مواردی که به موجب قانون سابق، اشخاصی قبلاً حق شکایت در مهلت بیشتری داشته‌اند، مهلت مذکور، ملاک محاسبه است.»

دارند، ابتدا باید تقاضای خود را به دستگاه مربوط ارائه دهند و آن دستگاه مکلف است ضمن ثبت درخواست و ارائه رسید، حداکثر ظرف سه ماه به صورت کتبی پاسخ قطعی را (نقیماً یا اثباتاً) به ذی نفع ابلاغ نماید. مگر اینکه در سایر قوانین ظرف زمانی معینی برای پاسخ‌گویی دستگاه‌ها و مأمورین مذکور مشخص شده باشد یا فوریت موضوع، اقتضای زمان کوتاه‌تری را داشته باشد.

چنانچه با انقضای مهلت مذکور، آن دستگاه از ابلاغ پاسخ مقتضی خودداری نماید، ذی نفع می‌تواند با رعایت مواعد مذکور در تبصره (۲) این ماده از زمان انقضای مهلت پاسخ، در دیوان طرح شکایت کند.

عدم پاسخ‌گویی و استتکاف از ثبت درخواست و ارائه رسید به اشخاص متقاضی، تخلف اداری محسوب می‌شود و چنانچه شاکی خواسته خود را از طریق اظهارنامه قانونی یا طرق قابل اثبات دیگری به دستگاه ذی‌ربط ارسال نموده باشد، مبدأ محاسبه مهلت مقرر از زمان وصول این درخواست می‌باشد.

تبصره ۵- تصمیمات و اقدامات دستگاه‌ها و مأموران موضوع بندهای (۱) و (۳) ماده (۱۰) این قانون که قبل از لازم‌الاجراء شدن این قانون به ذی نفع ابلاغ یا اعلام شده و یا وی به هر نحوی از آن اطلاع یافته و تا تاریخ مذکور نسبت به آن تصمیم یا اقدام در دیوان طرح شکایت ننموده است، ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، قابل شکایت در دیوان می‌باشد. در صورتی که احراز شود شخص ذی نفع، معاذیر قانونی یا شرعی داشته است، مدت زمان معذوریت به مهلت مذکور در این تبصره، اضافه می‌شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

با توجه به حذف تبصره (۴) ماده (۱۰) از مصوبه، قانون‌گذار عبارات تبصره‌های (۴) و (۵) ماده (۱۵) را نیز که متضمن اشاره به «تبصره (۴) ماده (۱۰)» بوده است، اصلاح کرده است. اصلاحات مذکور مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۱۵) مصوبه موضوع اصلاح ماده (۱۶) قانون، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴۴-

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۴) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، ماده (۴۴) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود.]

در تبصره (۲) ماده (۸۴) قانون^۱ عبارت «موضوع جهت اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال می‌شود. نظر فقهای شورای نگهبان برای هیئت عمومی و هیئت‌های تخصصی لازم‌الاتباع است.» به عبارت «مطابق ماده (۸۷) این قانون عمل می‌شود.» اصلاح می‌گردد.

■ دیدگاه عدم مغایرت

ماده (۴۴) پیشین مصوبه مقررات مختلفی از جمله در خصوص نحوه‌ی ابطال مصوبات از سوی هیئت‌های تخصصی مقرر کرده بود. حال که موضوع ابطال مصوبات از سوی هیئت‌های تخصصی در آخرین اصلاحات مصوبه حذف شده است و همچون گذشته تنها هیئت عمومی صلاحیت ابطال مصوبات را دارد، متن ماده (۴۴) مصوبه مورد اصلاح قانون‌گذار قرار گرفته است. اصلاحات فوق نیز مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

۱. ماده (۸۴) قانون فعلی دیوان: «ماده ۸۴- اموری که مطابق قانون در صلاحیت هیئت عمومی دیوان است، ابتداء به هیئت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان ارجاع می‌شود. رسمیت جلسات هیئت‌های تخصصی منوط به حضور دوسوم اعضاء است که به ترتیب زیر عمل می‌کنند:
الف- در صورتی که نظر اکثریت مطلق هیئت تخصصی بر قبول شکایت و ابطال مصوبه باشد، پرونده به همراه نظریه هیئت جهت اتخاذ تصمیم به هیئت عمومی ارسال می‌شود.
ب- در صورتی که نظر سه‌چهارم اعضاء هیئت تخصصی بر رد شکایت باشد، رأی به رد شکایت صادر می‌کند. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس دیوان یا ده نفر از قضات دیوان قابل اعتراض است. در صورت اعتراض و یا در صورتی که نظر اکثریت کمتر از سه‌چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد، پرونده به شرح بند (الف) در هیئت عمومی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌شود.
تبصره ۱- تصمیمات هیئت‌های تخصصی بلافاصله به اطلاع قضات دیوان می‌رسد.
تبصره ۲- هرگاه مصوبه مورد شکایت به لحاظ مغایرت با موازین شرعی برای رسیدگی مطرح باشد موضوع جهت اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال می‌شود. نظر فقهای شورای نگهبان برای هیئت عمومی و هیئت‌های تخصصی لازم‌الاتباع است.»

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۴۴) مصوبه موضوع اصلاح ماده (۸۴) قانون، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴۶-

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۴) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، در بند (۲) و تبصره (۲) ماده (۸۷) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۶) مصوبه، عبارت «حسب مورد، هیئت عمومی یا هیئت تخصصی مربوط» به عبارت «هیئت عمومی» اصلاح می‌شود.]
ماده (۸۷) قانون^۱ به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می‌شود:
ماده ۸۷- در صورتی که مصوبه‌ای به لحاظ مغایرت با موازین شرعی برای رسیدگی مطرح باشد، موضوع به ترتیب زیر جهت اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال می‌شود:

۱- ...

۲- در صورتی که مصوبه‌ای به لحاظ مغایرت با موازین شرع و سایر جهات، برای رسیدگی مطرح باشد، ابتدا موضوع از لحاظ مغایرت مصوبه با جهاتی غیر از مغایرت با موازین شرع، در دیوان مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و دیوان نسبت به آن اتخاذ تصمیم می‌کند. در صورتی که دیوان، مصوبه و مفادی که مورد شکایت شرعی قرار گرفته است را به طور کلی ابطال کند و اثر آن را به زمان تصویب تسری دهد، موضوع پرونده بدون استعلام از شورای نگهبان مختومه می‌شود و در سایر موارد، بعد از اظهار نظر دیوان، موضوع به همراه نظر دیوان و اسناد و مدارک پرونده با رعایت ترتیبات مذکور در بند (۱) این ماده و تبصره آن به شورای نگهبان

۱. ماده (۸۷) قانون فعلی دیوان: «ماده ۸۷- در صورتی که مصوبه‌ای به لحاظ مغایرت با موازین شرعی برای رسیدگی مطرح باشد، موضوع جهت اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال می‌شود. نظر فقهای شورای نگهبان برای هیئت عمومی، لازم‌الاتباع است.»

ارسال می‌گردد و نظری که مطابق ترتیبات مقرر از سوی فقهای شورای نگهبان صادر می‌شود، ملاک عمل دیوان قرار می‌گیرد. در این موارد چنانچه مصوبه از سوی فقهای شورای نگهبان مغایر شرع اعلام شود، هیئت عمومی، مطابق نظر فقهای شورای نگهبان بلافاصله نسبت به اعلام بطلان مصوبه اقدام می‌کند.
تبصره ۱- ...

تبصره ۲- چنانچه فقهای شورای نگهبان رأساً مغایرت شرعی مصوبه‌ای را به رئیس دیوان اعلام نمایند، هیئت عمومی مربوط مطابق نظر فقهای شورای نگهبان نسبت به ابطال مصوبه اقدام می‌کند.

■ دیدگاه عدم مغایرت

در بند (۲) و تبصره (۲) سابق این ماده، به ابطال مصوبات حسب مورد از سوی هیئت عمومی یا هیئت‌های تخصصی اشاره شده بود. اکنون که موضوع ابطال مصوبات از سوی هیئت‌های تخصصی از آخرین اصلاح مصوبه حذف شده است و همچون گذشته صلاحیت انحصاری ابطال مصوبات با هیئت عمومی است، مجلس شورای اسلامی بند (۲) و تبصره (۲) این مقرر را اصلاح کرده است.

■ نظر شورای نگهبان

ماده (۴۶) مصوبه موضوع اصلاح ماده (۸۷) قانون، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۵۰-

[با توجه به اینکه اصرار مجلس در خصوص ماده (۸۴) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۴۴) مصوبه در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نرسیده است، در ماده (۹۲) اصلاحی قانون، موضوع ماده (۵۰) مصوبه، عبارت‌های «هیئت‌های تخصصی یا» و «هیئت تخصصی یا» حذف می‌شود.]

ماده (۹۲) قانون^۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹۲- چنانچه مصوبه‌ای در هیئت عمومی ابطال شود، پس از ابلاغ رأی به طرف شکایت یا انتشار در روزنامه رسمی رعایت مفاد آن برای مرجع طرف شکایت و سایر مراجع و مقامات مسئول دستگاه‌های موضوع ماده (۱۲) این قانون الزامی است. هرگاه مراجع و مقامات مذکور مصوبه جدیدی تحت هر عنوانی مغایر با مفاد رأی مذکور تصویب کنند، به درخواست رئیس دیوان موضوع به صورت خارج از نوبت و بدون رعایت مفاد ماده (۸۳) این قانون و فقط با دعوت از نماینده مرجع صدور مصوبه جدید، در هیئت صادرکننده رأی قبلی، رسیدگی و از تاریخ تصویب ابطال می‌شود. در صورتی که مصوبه جدید ابطال شود و مشخص گردد وضع آن به جهت عدم تبعیت از مفاد آرای قبلی صادره از سوی هیئت عمومی دیوان بوده است، مقامات و اعضای که برخلاف رأی دیوان مبادرت به وضع چنین مقرره‌ای نموده‌اند، مسئول جبران خسارات وارده به اشخاص بوده و به عنوان مستتکف شناخته شده و مشمول ماده (۱۱۲) این قانون می‌شوند.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

در ماده (۵۰) پیشین، به ابطال مصوبات حسب مورد از سوی هیئت‌های تخصصی یا هیئت عمومی اشاره شده بود. حال نظر به اینکه موضوع ابطال مصوبات از سوی هیئت‌های تخصصی از آخرین اصلاح مصوبه حذف شده است، مجلس شورای اسلامی متن این مقرره را اصلاح کرده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۵۰) مصوبه موضوع اصلاح ماده (۹۲) قانون، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. ماده (۹۲) قانون فعلی دیوان: «ماده ۹۲- چنانچه مصوبه‌ای در هیئت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیئت عمومی در مصوبات بعدی، الزامی است. هرگاه مراجع مربوط، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیئت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت بدون رعایت مفاد ماده (۸۳) این قانون و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده، در هیئت عمومی مطرح می‌نماید»

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کد پستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان